

ע"פ 58460/02/17 - סאמי עבדאלרחים מוקטרן נגד הוועדה המקומית לתכנון ובניה מבוא עמקים

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייט

ע"פ 58460-02-17 מוקטרן נ' הוועדה המקומית לתכנון ובניה מבוא עמקים
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופטת תמר נסים שי
מערערים	סאמי עבדאלרחים מוקטרן
נגד	
משיבים	הוועדה המקומית לתכנון ובניה מבוא עמקים

פסק דין

לפני ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בבית שאן (כב' השופטת אפרת רבהון) מיום 8/2/17, במסגרתו השית על המערער את העונשים הבאים:

קנס כספי בסך של 15,000 ₪ או 150 ימי מאסר תמורתו, לתשלום ב-30 תשלומים, חתימה על התחייבות כספית בסך של 10,000 ₪ להימנע תוך 3 שנים ממועד גזר הדין מלעבור עבירה בה הורשע, כפל אגרה חלקי בסך 1,240 ₪, בקיזוז כל סכום ששולם על חשבון האגרה, באם שולם. כן חויב המערער להרוס את המבנה נשוא כתב האישום בתוך 12 חודשים ממועד גזר הדין זולת אם לא יהיה בידיו עד לאותו מועד היתר כדין.

רקע נדרש ופסק דינו של בית המשפט קמא

כנגד המערער הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבודות בנייה במקרקעין ללא קבלת היתר כדין (עבירה לפי סעי' 204 (א) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965) (ולהלן: **חוק התכנון והבניה**). על פי עובדות כתב האישום, במהלך החודשים פברואר - מאי 2015 ביצע המערער במקרקעין עבודות בנייה ללא היתר, בעצמו או באמצעות מי מטעמו, הכוללות תוספת בנייה מבטון ובלוקים בשטח כולל של כ- 20 מ"ר בצדו המערבי של מבנה מגורים קיים. זאת, ללא היתר כדין.

המערער הורשע בעבירות על פי הודאתו ודינו נגזר על ידי בית המשפט קמא כמפורט לעיל.

נימוקי המערער

המערער מלין על חומרת העונש שהושת עליו. לטענתו, הינו כבן 39, נשוי ואב ל-3 ילדים קטינים, עובד כשכיר בשיפוצים ואשתו עקרת בית.

המערער הודה בעובדות כתב האישום והורשע על פי הודאתו, כל זאת מבלי שהיה מיוצג על ידי סניגור. אין ראייה בפרוטוקול לכך שבית המשפט קמא יידע את המערער בדבר זכויותיו, לרבות האפשרות כי מועד השמעת הטיעונים לעונש יידחה, על מנת שהמערער יוכל להתארגן ולהתכונן לקראת גזר דינו.

בית המשפט קמא גזר את דינו של המערער מבלי להחיל את עקרונות תיקון 113 לחוק העונשין, ובחריגה ממתחם ענישה הנהוג במקרים דומים ובהתייחס לנסיבותיו האישיות של המערער. הצדדים בבית משפט קמא לא הניחו בפני בית המשפט פסיקה בעניין מתחמי הענישה, עובדה המהווה פגיעה חמורה בזכויותיו של המערער, כמי שלא בקיא בתחום.

במסגרת הערעור מפנה המערער לפסיקה ענפה לעניין מתחם הענישה אשר לסברתו היה מן הראוי להביא בחשבון בעניינו. עוד נטען, כי בית המשפט קמא לא הביא בחשבון בגזירת הדין נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - מצבו הכלכלי הקשה והיותו מפרנס משפחה המתקיים משכר חודשי ממוצע של 4,500 ₪.

להודעת הערעור צירף המערער תלושי שכר ללמד על רמת השתכרותו.

עוד לא הובא בחשבון כי המערער שיתף פעולה עם רשויות אכיפת החוק, הודה בהזדמנות הראשונה בכתב האישום וחסך זמן שיפוטי.

המערער נטל אחריות על מעשיו, אולם מצבו הכלכלי היקשה עליו לפעול ולזרז את נושא קבלת ההיתר.

נטען גם לנסיבות חיים קשות. הבנייה נעשתה כתוספת לבית אביו בן ה-68 של המערער, אשר התגורר לבדו בבית בשטח של 25 מ"ר, והבית הורחב לרווחת אביו. בדיון הוסף כי הבניה אף הייתה על חשבונו של האב.

נטען עוד, כי המשיבה ניצלה את העובדה שהמערער אינו בקיא בתחום וביקשה להטיל קנס כספי החורג ממתחם הענישה. עוד נטען, כי המערער נטול עבר פלילי, והינו אדם נורמטיבי.

טענות המשיבה

המשיבה מבקשת לדחות את הערעור, ומפנה לכך שלמערער ניתנה ארכה מספקת להתכונן לטיעונים לעונש. המערער הורשע בחודש אוקטובר 2016 והטיעונים לעונש נשמעו בחודש פברואר 2017. בתיקים אלה אין חובת ייצוג על ידי סניגור. טענות המערער לעניין מצבו הכלכלי צריכות היו להישמע בבית המשפט קמא ולא בערעור. חזקה על מי שבנה ונזקק לשם כך למשאבים כספיים, כי יוכל לשאת בעול הקנס. הטענה כי הבניה נעשתה לצרכי אביו של המערער

נשמעה לראשונה בערעור, ורק בדיון נטען לראשונה כי הוא אף שנשא בהוצאות הבניה.

דין והכרעה

לאחר ששמעתי את הצדדים ועיינתי בגזר דינו של בית משפט קמא, מצאתי כי דין הערעור להידחות.

מושכלות יסוד הן כי בית המשפט אינו נוטה להתערב בעונש אשר נגזר על נאשם, אלא אם כן נמצא כי בית המשפט קמא נכשל בטעות או חרג באופן קיצוני ממידת העונש המוטל בנסיבות דומות (ראה למשל רע"פ 3401/11 **מוחמד שלאעטה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו מיום 10.1.2012)).

בעניין שלפניי, לא מצאתי כי נפלה שגגה כלשהי בגזר הדין.

עיון בגזר הדין מעלה כי בית המשפט קמא צעד במתווה תיקון 113 לחוק העונשין, בחן את הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידתו, וקבע כי מדובר בעבירה חמורה הפוגעת באינטרס הציבורי בכללותו. מבצע העבירה מתעלם מדרישות המחוקק בדבר החובה לקבל היתר טרם הבניה ובכך מכתוב עובדות בשטח. מדובר בפגיעה באמון הציבור במערכת החוק ובוועדות התכנון והבניה הפועלות מכוחה לקביעת המצב התכנוני. מדובר בעבירה נפוצה ושכיחה, לגביה נפסק לא אחת, כי נדרשת מדיניות ענישה מרתיעה ומחמירה, אשר תביא להפסקת הזלזול בחובות הקבועות בחוק. בית המשפט קמא הוסיף ובחן את מדיניות הענישה הנוהגת, תוך ציון כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים קנסות בשיעורים הנעים בין אלפי שקלים ועד עשרות אלפי שקלים, עת מדובר בבניה בהיקף נרחב, ובנוסף הוטלו התחייבות ומתן צו הריסה נדחה. אשר לנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירות ובכלל זה נסיבות האישיות של המערער, הרי שהמערער לא טען דבר לעניין זה, אף שניתנה לו ההזדמנות לכך. חרף האמור, בית המשפט קמא הביא בחשבון כי המערער הודה בהזדמנות הראשונה וחסך זמן שיפוטי יקר.

את טענותיו של המערער בכל הנוגע למצבו האישי, צריך היה להשמיע בפני בית המשפט קמא. כאמור בדברי ב"כ המשיבה, אין בהליך זה חובת מינוי סניגור, והמערער בחר שלא ליטול ייצוג כאמור. לא מצאתי כי היה מכך משום פגיעה כלשהי בזכויותיו. מועד הטיעונים לעונש נדחה למשך מספר חודשים, והמערער יכול היה להיערך בהתאם.

ב"כ המערער מפנה לגזרי דין שונים. עיינתי באלה, ואציין בתמצית, כי לעניין תו"ב 4482-11-10 **מדינת ישראל נ' שרף**, בשונה מהעניין שלפניי עניינו במי שהורשעה בבניית מבנה אירוח בשטח של 40 מ"ר, היינו לשימוש מסחרי. הקנס שנגזר (בהתאמה) גבוה מהקנס שנגזר כאן, ובית המשפט אף הביא בחשבון נסיבות אישיות קשות. בתיק תו"ב 26722-11-10, **ועדה מקומית לתכנון ובניה קריות נ' שרעבי**, הורשעה הנאשמת בביצוע עבודות ובשימוש ללא היתר בגין בניית מבנה בשטח של כ- 42 מ"ר ודינה נגזר לקנס בסך של 7,000 ₪. יוער, כי על פסק הדין הוגש ערעור, לרבות לעניין העונש שהוטל, ובית המשפט המחוזי, אף שלא התערב, העיר כי גזר הדין באותו עניין נטה לקולא. עוד מפנה המערער לתיק תו"ב 49846-09-12 **ועדה מקומית לתכנון ובניה גבעות אלונים נ' עבדאללה**. באותו עניין הורשע הנאשם בבניית קומה מעל מבנה קיים בשטח של כ- 149 מ"ר. בית המשפט השית עליו קנס בסך של 12,000 ₪, וכן תשלום כפל אגרה בסך של 9,238 ₪. באותו עניין, ובשונה מהעניין שלפניי, נקבע כי הנאשם אינו עושה שימוש

במבנה וכי מדובר בבנייה שטרם הושלמה. כן הובאו בחשבון מאמציו של הנאשם להכשרת הבניה ומצבו הכלכלי. בתיק ת"ב 48095-05-10, **ועדה מקומית תכנון ובניה צפת נ' שדה**, הורשע הנאשם בכתב אישום שייחס לו סגירת מרפסת למגורים בשטח של 22 מ"ר וסגירת חלל מתחת למרפסת בשטח של 16 מ"ר, ללא היתר בניה, ודינו נגזר לקנס בסך של 4,500 ₪ וכן תשלום אגרה.

עיון בגזרי הדין שהובאו מעלה דווקא כי עונשו של המערער נגזר בתוך מתחם הענישה הנוהג ולא בחריגה ממנו. ממילא יש לציין כי מנעד הענישה הינו רחב וכי מדיניות הענישה הנהוגה מהווה רק גורם אחד מבין הגורמים שעל בית המשפט להביא בחשבון בקביעת מתחם העונש ההולם.

בית משפט קמא קבע כי מתחם הקנס נע בין 10,000 ₪ ל- 30,000 ₪ ואת עונשו של המערער גזר ברף הנמוך של המתחם שקבע, עת העמידו על סך של 15,000 ₪ בלבד. אכן, יש מקום לשקול גם את מצבו הכלכלי של הנאשם במסגרת שיקולי הענישה ואולם, המערער הציג בהקשר זה תמונה חלקית (תלושי שכר שלו) ולא ניתן ללמוד מאלה בלבד על מצבו הכלכלי. יתרה מכך, גם בהיבט זה יש לקבל את טענת המשיבה כי מי שבנה את המבנה, חזקה עליו שיוכל לשאת גם בעולו של הקנס. לא זו אף זו, בית המשפט קמא התחשב במערער שעה שחילק את תשלום הקנס שהושת לשיעורים רבים אשר יאפשרו למערער לעמוד בתשלומיו כדבעי.

בנסיבות העניין, לא מצאתי כי יש להתערב בגזר הדין של בית המשפט קמא ולפיכך דין הערעור להידחות.

המזכירות תמציא עותק פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, ו' סיוון תשע"ז, 31 מאי 2017, בהעדר הצדדים.